

Kiadja: A MAGYAR FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK egyelőre minden hó 15-én.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.

Szerkesztőség: Budapest, V. Ker., Sziget-utca 5/7. szám, IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Hivatalos rész. — A halászati jogok haszonbérének emeléséről szóló rendelet. — A halivadék neveléséről és szállításáról.
Dr. Unger Emil. — A gémfélék és a halászat. (Folytatás.) Simonffy Gyula. — Régebbi jogesetek. (Folytatás.) — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Hirdetések.

HIVATALOS RÉSZ.

A magyar kormány 2316/1920. M. E. sz. rendelete a halászati jogok haszonbérletéről.

1. §. A haszonbérbeadó az 1918. december 31. napja előtt haszonbérbeadott halászati jogra nézve a haszonbér emelését a magyar kormánynak a földhaszonbérének emelését megengedő 820/1920. M. E. számú (a Budapesti Közlöny 1920. évi február hó 8. napján megjelent 31. számában kihirdetett) rendelete szerint alakuló vegyes bíróságnál 1920. évi május hó 15. napjáig bezárólag előterjesztett kérvénnyel kérheti, ha a haszonbérleti szerződésben megállapított haszonbér a változott viszonyokhoz képest aránytalanul kicsiny és a haszonbérlet a rendes polgári haszonnál magasabb jövedelemhez juttatja.

Az 1888. évi XIX. t.-cz. 47. §-a esetében a haszonbér-emelési kérelem beadása iránt a szükséghez képest a haszonbérbeadó hatóság intézkedhetik.

Alhaszonbér emelését nem lehet kérni.

2. §. A haszonbér emelése tárgyában előterjesztett kérelmekre egyébként a 820/1920. M. E. számú rendelet 3—5., 8—12. és 16. §-ai nyerne a következő eltérésekkel megfelelő értelemben alkalmazást:

1. a kérelem beadására a jelen rendelet 1. §-ában megszabott határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye;

2. a vegyes bíróság a haszonbért csak az 1919/1920. haszonbérleti évre emelheti; más megállapodás, vagy más helyi szokás hiányában úgy kell venni, hogy a haszonbérleti év a naptári évvel egybeesik, ebben az esetben azonban a vegyes bíróság a haszonbért csak az 1920. haszonbérleti évre emelheti;

3. fellebbevitel esetében az eljárásra hivatott vegyes tanács két szakértő tagja közül az egyiket a földmíve-

lésügyi miniszter saját szakközegei közül, a másikat pedig az Országos Halászati Egyesület halászati szakértők sorából nevezi meg.

3. §. Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Budapest, 1920. március hó.

Huszár Károly s. k.
magyar miniszterelnök.

A halászati jogok haszonbérének emeléséről szóló rendelet.

A háború szerencsétlen vége, az utána következő forradalmak oly mélyreható változást idéztek elő a viszonyokban, a minőről sejtelve sem lehetett senki-nek. Ezekkel a rendkívüli változásokkal számolt a kormánynak 820/1920. M. E. sz. rendelete, a mely a földhaszonbérének emelését bizonyos feltételek mellett megengedi.

A halászati jogok haszonbére azonban ebből a nézőpontból teljesen olyan elbírálás alá esik, mint a földhaszonbéré. A haláraknak egyéb termények árával arányos konjunkturális rendkívüli emelkedéséből az előző években kötött olcsóbb bérleteknél csak a bérlőnek van nem várt nagy haszna.

Figyelembe veendő az is, hogy nálunk a halászat jogának hasznosítása, igen kevés kivétellel, mindenütt bérbeadás útján történik. A halászatról szóló 1888. évi XIX. t.-cz. rendelkezése alapján nyílt vizeinken a halászatot a jogosítottak mindenhol társulattá alakulva gyakorolják (14. § b) s a bérbeadást a társulatok foganatosítják nagyobb szakaszokban 6—25 évig terjedő időszakra. A bérletek ilyen hosszabb tartama folytán sok jogosított el van zárva attól, hogy a jelenlegi általános drágaság közepette a jogának arányos értéknövekedéséből eredő haszonban részesedjék.

Ezeket a visszásságokon van hivatva segíteni a lapunk hivatalos részében közölt és a Budapesti Közlöny f. évi márczius hó 24-én megjelent 69. számában közzétett 2316/1920. sz. kormányrendelet, a mely a halászati jogok hasznobérének az emelését olyan módon, mint a 820/1920. M. E. sz. rendelet a föld hasznobereit szintén lehetővé teszi.

Az emelhetés természetesen feltételekhez van kötve. Először is csak olyan hasznobérleteknél lehet emelésről szó, a melyek 1918. december 31-e előtt jöttek létre. Aztán a rendelet 1. §-a szerint *kérni* is csak akkor lehet a hasznobér emelését, ha az „a változott viszonyokhoz képest *aránytalanul* kicsiny s a hasznobérlet a rendes polgári haszonnal magasabb jövedelemhez juttatja“. A kérelem feletti határozathozatalánál pedig az eljáró vegyes bíróságot azok az irányadó elvek kötik, a melyek a 820/1920. M. E. sz. kormányrendelet 4. §-ában nyernek kifejezést. E szakaszt fontosságára való tekintettel szószerint idézzük:

„A vegyes bíróság mind a két fél személyi és vagyoni viszonyainak (pl. hadiszolgálatban távollétnek), a megélhetési lehetőségek változásának és az eset minden körülményeinek gondos mérlegelésével méltányosság alapján határoz. Ez a szabály áll a felmerülő költségek viselésének vagy kölcsönös megszüntetésének kérdésére is.

A hasznobérösszeg emelésénél figyelembe kell venni azokat a változásokat, a melyek a rendkívüli körülmények okozta kivételes gazdasági viszonyok következtében a mezőgazdasági ingatlanok hozadékában és az időközben hasznobérbeadott környékbeli hasonló jellegű ingatlanok hasznobérében beállottak. Figyelemmel kell lenni továbbá azokra a költségekre is, a melyeket a felek a hasznobérleti szerződés értelmében épületek emelésére, fenntartására, egyéb beruházásokra vagy javításokra fordítottak, vagy ezután fordítani kötelesek, úgyszintén azokra a közterhekre, a melyek a feleket az ingatlanokkal kapcsolatban terhelik, valamint az ingatlanok és tartozékainak kárbiztosításából származó költségek, az üzemfenntartási költségek, a gazdasági szükségleteknek beszerzésével járó nehézségek s a hasznobérlet által viselt kockázat emelkedésére is. Figyelemmel kell lenni még azokra a károokra is, a melyeket a felek a hasznobérlet és felszerelése tekintetében a hasznobérlet tartama alatt megszállás miatt vagy bármilyen más okból szenvedtek, valamint arra is, hogy mily mértékben viselték a felek azokat a társadalmi kötelezettségeket, a melyek a rendkívüli viszonyok következtében a földbirtokra hárultak. Végül figyelemmel kell lenni arra a jövedelemre is, a melyet a hasznobérlet ugyanabból a hasznobérletből a rendes polgári hasznót meghaladóan a megelőző években húzott. Ellenben nem vehető figyelembe az a vagyoni előny, a melyet a hasznobérlet más vállalatnál a hasznobérletől függetlenül ért el.“

A „mezőgazdasági ingatlanok“, a „földbirtok“ stb. szavak helyett a mi esetünkben mindig „halászati jog“ értetendő.

Mindezek szem előtt tartásával pedig a hasznobérlet csakis az 1919/1920. hasznobérleti évre lehet emelni; ha pedig a hasznobérlet évi egybeesik a naptári évvel, akkor csak az 1920. évre.

A kiadott rendelet szerint a halászati jog hasznobérének emelése iránt előterjesztett kérelmek ügyében az eljárás általában azonos a földhasznobérékről kiadott 820/1920. M. E. sz. kormányrendeletben szabá-

lyozott eljárással; itt is ennek a rendeletnek 3—5., 8—12. és 16. §-ai nyernek megfelelő értelemben alkalmazást.

A kérelmet ama vízterület fekvése szerint illetékes törvényszéknél kell előterjeszteni, a melynek halászati joga hasznobérbe adatott (3. §). Ha a vízterület több törvényszék területén fekszik, akkor a jogtulajdonos lakóhelye szerint illetékes törvényszéknél. Egyébként akármelyik törvényszéknél nyújtják is be a kérvényt, azt úgy tekintik, mintha az illetékes törvényszéknél adták volna be és átteszik ahhoz.

A törvényszék a kérelem tárgyalására vegyes bíróságot alakít (8. §). Ennek elnökét és két tagját a törvényszék elnöke a bírák közül jelöli ki, másik két tagja közül az egyiket halászati szakértők sorából a hasznobérbeadó, a másikat pedig a hasznobérlet nevezzi meg.

A vegyes bíróság érdemben hozott határozatai ellen *egyfokú fellebbevitelnek* van helye az ítéletablához. Nem fellebbezhet azonban a hasznobérlet a vegyes bíróság olyan határozata ellen, a melylyel a hasznobérlet 50%-ánál nem nagyobb emelést mond ki.

A fellebbezés beadásának határideje a határozat közlésétől számított 15 nap.

A fellebbevitelt az ítéletábla ugyancsak vegyes tanácsban intézi el (10. §). Annak két szakértő tagja közül az egyiket a földművelésügyi miniszter saját szakközegei közül, a másikat pedig az Országos Halászati Egyesület szakértők sorából nevezzi meg. Az ítéletábla határozata ellen további fellebbevitelnek helye nincsen s a rendelet alá tartozó ügyek rendes bíróság elé sem vihetők.

Hasznobér emelése esetében bizonyos esetekben meg van a joga a hasznobérletnek, hogy a hasznobérlet *elálljon*; nevezetesen, ha a hasznobérlet az 1919/1920., illetőleg 1920. hasznobérlet évi idő után jár le s ha a határozat a hasznobérletnek 50%-ánál nagyobb emelést mond ki. Elállás esetében a hasznobérlet évi végéig nem a felemelt, hanem a hasznobérlet szerződésnek megfelelő hasznobért kell megfizetni.

Külön kiemelendő a rendeletnél, hogy *alhasznobérlet* emelése nem kérhető. Ez a rendelkezés megfelel annak a gyakorlatnak, a mely a halászati jogok hasznobérleteinél az alhasznobérletbe való adást, éppen az üzérkedés meggátlása végett, általában kizárja.

Magától értetődőnek kell végül venni, hogy a rendelet nem vonatkozik a mesterséges úton létesített tógazdaságokkal kapcsolatos halászatra. A kész mesterséges tógazdaságok, vagy valamely ingatlanok mesterséges tógazdaságok létesítése céljából való bérlete ugyanis, ha nem is a szokásos mezőgazdasági művelés céljából való, de mégis csak földhasznobérlet, a mely a többször említett 820/1920. M. E. sz. alapkormányrendelet hatálya alá esik.

A mint a rendelet tüzetesebb megvilágításából kitűnik, az a legteljesebb mértékben figyelemmel van a méltányosságra úgy a hasznobérbeadó, mint a hasznobérlet nézőpontjából is és biztos a reményünk, hogy minden egyes felmerülő esetben ugyancsak méltányos belátás fogja a szemben álló feleket vezetni s kölcsönös megegyezés veszi majd elejét a bírói eljárásnak. Amint hogy halászati jog hasznobérének emelése ügyében megegyezésre máris volt eddig is, rendelet nélkül is, példa.

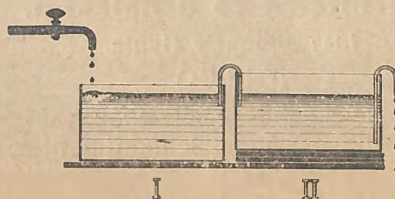
A halivadék neveléséről és szállításáról.

Általában is, de a jelenlegi szállítási viszonyok között különösen figyelemreméltó a szíkcacsós halivadék és pedig nemcsak a pisztrángféléké, hanem a süllőé is, a mennyiben *összehasonlíthatatlanul könnyebben szállítható*, mint akár az ikrá maga, akár az egynyaras ivadék. Ebben a dologban saját kísérleteimre hivatkozhatom, melyeket 1918. április havában végeztem, akkor még csak a laboratóriumban s sajnos, a szomorú körülmények lehetetlenné tették azt, hogy tógazdaságban, a gyakorlat céljaira gondolva, folytathassam és értékesíthessem ezeket a kísérleteket, pedig csaknem bizonyosra vettem, hogy akadt volna tógazdaság, mely szívesen vállalkozott volna e kísérletek gyakorlati kipróbálására és alkalmazására, ha a viszonyok ezt lehetővé teszik.

Ezúttal a kérdéssel csak röviden foglalkozhatom, csupán tájékoztatás kedvéért óhajtok rámutatni a szíkcacsós halivadék nyerésének egyszerű módjára és ennek kezelésére s szállítás közben tapasztalt viselkedésére. A kísérleteket süllőikrával végeztem, mert ehhez könnyen hozzájutottam az iharosi tógazdaságban és mert tudjuk, hogy éppen a süllőikrá szállítása — különösen a mostani lassú közlekedés eseteiben, de még békés állapotok mellett is — a legkényesebb tógazdasági feladatok egyike s vajmi gyakran megesik, hogy elpenészesedve, elhalva érkezik a leggondosabb csomagolással is. Fölvettem a kérdést, vajjon nem lenne-e sok esetben célszerűbb és biztosabb, ha az ikrát eredete helyén keltetnék ki alkalmas módon s a szíkcacsós ivadékot szállítanák rendeltetési helyére? A felelet igenlő, ha az ikrá kikeltetése alkalmas berendezéssel megoldható. Nos ez az utóbbi feladat pedig igen egyszerűnek bizonyult. Nem kell ehhez valami költséges keltetőház, komplikált keltetőedények stb. efféle. Egy nagyobb ivópohárban több száz süllőikrá is kikel, ha alkalmasan intézzük a dolgot. De lássuk magát a kísérletet. Április 20-án késő este érkeztem haza lakásomra, miniatűr, de szabályszerűen csomagolt „süllőikraládával“, mely nem volt nagyobb, mint egy szivardoboz s így bizony a jég már régen elolvadt benne. A kicsomagolással nem várhattam reggelig sem, még kevésbé gondolhattam arra, hogy a hivatali laboratóriumba vigyem. Elhatároztam tehát, hogy a fürdőszobám lesz a süllőikrakeltetőhelyiség, Elővettem két darab félliter űrtartalmú kis üvegcádát, melyeket szorosán egymásmellé állítottam (1. kép), úgy hogy az első a vízvezeték csapja alatt legyen, a másodikat pedig egy egész rövid **II** alakúra hajlított üvegcsővel kötöttem össze az elsővel, úgy hogy ezt a kis csövet egyszerűen ráfektettem a két üvegcád egymás mellett levő széleire. Így a görbe üvegcső egyik nyílása az egyik, másik nyílása a másik üvegcádba lógott. Ha most a vízcsapot megnyitottam s az első üvegedény megtelt, a víz a görbe szívócsövön (melyet vízzel teleszivattam) átfolyt a másodikba s ez is megtelt. A második edény lett a költőedény (II); ebbe helyeztem el a gyökérszálakkal együtt az ikrákat, természetesen kiválogatva az egészségeseket. A költőedényt kissé magasabbra helyeztem deszkalap segítségével, hogy a víz túlfolyását lehetetlenné tegyem, majd még egy üvegcsövet hajlítottam, úgy hogy egyik szára a költőedénynek majdnem fenekéig érjen, másik szára pedig az állandó áramlásnak megfelelő vízmennyiséget kivezesse az edényből. Ennek a másik, a levegőre nyíló szárnak természetesen nem szabad lejjebb nyúlni, mint a milyen víznívót akarunk állandóan tartani az üveg-

edényben. A vízcsap éppen csak cseppenként szolgáltatja a vizet az első edénybe s a görbe szívócsövek segítségével így igen gyenge áramlást tartott fenn a másodikban, melyből a víz az imént említett második szívócső rövidebb szárán hasonlóan cseppenként távozott. A kettős edény alkalmazása a következő előnyökkel jár: 1. a költőedény (II) vízfelülete egész nyugodt volt s az ikrák nyugodt fejlődését a víz csepegése nem zavarhatta; 2. a túlfolyás és ennek következtében a kikelő halivadék kiszökése lehetetlen volt; ezt különben azzal is megakadályoztam, hogy az üvegcsöveknek a költőedényben levő szarait fémből való planktonszítaszövettel elzártam; 3. a költőedény vizének hőfoka valamivel magasabb volt, 12—14° C., mint a vízvezeték csap vize, mert az első edényben ideje volt felmelegedni.

Az egész berendezés rendkívül egyszerű s bárhol könnyen megvalósítható. Vízfogyasztása igen csekély, úgy hogy a vízvezeték valami nagyobb üvegedénnyel vagy hordóval is helyettesíthető, melyet naponta 1—2-szer tiszta tóvízzel megtöltünk s alkalmas vezetőcsővel és szabályozó csappal látunk el. Az sem baj, ha a vízáramlás éjjel szünetel; ez így volt az én kísérletemnél is, mert a vízvezetékét éjjel már évek óta hatósági rendeletre elzárják. A csapot úgy hagytam, ahogy volt s a vízáramlás reggel magától újra megindult.

1. kép. Süllőikraköltetés szobában.

Följegyzett kísérleti adataim már most a következők: Április 21-én éjjel 12 óra 1 perczkor az ikrák a keltetőedénybe helyeztetek.

Április 23-án az embriók fejlődése már észrevehető, de a fej még nem nagyon feltűnő, a fark rövid.)*

Április 24. Egyes embriók a petében már mozognak.

Április 25. Már sok embrió erősen mozog a petében. Mikroszkópi vizsgálattal az embriók erős fejlődése állapítható meg. 4—5 mm. hosszúak. Az úszószegély is látható már. *Délután néhány ivadék kikelt.*

Április 26. Az ivadék tömeges kikelése. A még ki nem keltek szemei is erősen látszanak a pete burkán keresztül.

Április 27. Az utolsó ikrák is kikelnek. A farkúszó elkülönülése észlelhető. A színeződés erősödik.

Április 28. A színeződés (pigment) erősödik.

Április 29. A mellúszók erősen fejlettek. Mikroszkóp alatt a bél mozgása (peristaltikus mozgás) észlelhető. A szíkcacsó kisebbedik.

A kis halacskákkal a következő kísérleteket végeztem még:

1. Egész kis hengerüvegbe, melyben mindössze 3—4 köbcentiméter víz volt, 3—4, csaknem üvegszerűen átlátszó süllőt tettem s ezeket zsebemben hordtam. Parafadugóval bedugaszolva az edényt, 24 óráig így hagytam őket. A víz közben természetesen erősen felmelegedett. A kísérletet minden baj nélkül kiállották; egészségesek, virgonczak maradtak.

*) Chrómsavval fixált petéken.

2. Gummikarikás, légmentesen záródó befőttes üvegben „szállítottam“ őket ide-oda, zsebben, két napig is. Semmi bajuk nem történt.

3. Egy köbcentiméteres planktonkamrában mellényzsebben hordozva mutogattam a süllőivadékokat, majd órák múltán visszahoztam. Sokszor még ezt is kibírták.

A szikzsacsokos süllőivadék e bámulatos szívósságát tehát igen szépen lehetne értékesíteni a gyakorlatban tógazdaságainkban. A ponty szikzsacsokos ivadéka is alkalmas arra, hogy messzire elszállítsák egész kis edényekben, pl. tejeskannákban. Rendeltetési helyére érkezve természetesen nagy gondnal kell bánni az ilyen apróságokkal.

Athalászásuk tapasztalatom szerint legcélszerűbb olyan módon, hogy állandóan vízben legyenek, szárazra, pl. szita felületére ne kerüljenek. (E célznak kitűnően megfelel pl. a Kolkwitz-féle planktonszita, melynek szita-felülete függélyes s alul mindig marad benne víz.) A hőmérséklet hirtelen változásaitól is óvni kell ezt az ivadékokat, valamint mindenféle ellenséget távol kell tartani tőle.

Egyelőre csak ennyit. Tán lesz még idő, mikor visszatérhetünk erre is és alkalom nyílik még hasonló kísérletek folytatására és gyakorlati hasznosítására.

Dr. Unger Emil.

A gémfélék és a halászat.

Irta: Simonffy Gyula.

(Folytatás.)

Hogy a gémféléknek a halászatához való viszonyát tisztázassuk, szükséges még életmódjukról és bizonyos életmegnyilvánulásukról is röviden megemlékezni. Ilyen fontos megnyilvánulás maga a *költés*, továbbá a *táplálékkeresés és felvétel* munkája.

Mint említettük, a szürke gém márczius 15—20. táján érkezik hozzánk vissza s a kivételektől eltekintve, e hó vége felé s április elején rakja tojásait. A tojások száma 3—6. A költés körülbelül 25 napot, a felnevelődés 30—40 napot vesz igénybe, úgy, hogy mire a fiókák szárnyra kelnek s a közeli halasvizekre kirándulásokat tehetnek, elkövetkezik június közepe, esetleg vége.

A *vörös gémnél* ez az időpont — tekintettel arra, hogy téli szállásáról 2—3 héttel később érkezik vissza — körülbelül ugyanannyi idővel eltolódik.

Táplálékkeresésben a gém a költés s különösen a fiókák felnevelésének ideje alatt a legszorgalmasabb. Ebben az időszakban más, közelebbi alkalmas terület hiányában, 20—50 kilométer távolságra is elkalandozik. A költőtelepektől távol eső vizekre rendszeren a fiókák szárnyrakelése után kerül a sor, a mikor a telepeket odahagyva, egyelőre családi kötelékben rándulnak ki, illetve telepednek le. A költőtelepekről távolabb eső vizek vagy tógazdaságok sem mentesek tehát a látogatásától, mert ha ott gém a költés időszaka alatt nem is mutatkozott, július hó folyamán váratlanul megjelenhetik.

A táplálékkeresés jellegzetes módja az *álldogálás és lesben állás* s csak ha ez eredménytelennel jár, keresi lassú járkálás közben élelmét, legtöbbször egyedül, néha azonban kisebb, szétszórt csoportokban. Lesállás közben végtelen nyugodtságot és türelmet árul el, sokszor órahosszat elálldogál mozdulatlanul S betű formán összehajlott nyakkal, egészen addig, míg a gyanutlan áldozat közelébe nem vetődik, a mikor nyakának és csőrének villámgyors előrevetésével megragadja és

fejével előrefordítva, pillanat alatt lenyeli. Ez a művelet, ha bőven van eledelnek való, rövid időn belül sűrűn ismétlődik. Megtörténik olykor, nagy ritkán, hogy szigonyával czélt téveszt, ilyenkor aztán áldozata elmenekül, mert a víz alá követni nem tudja.

Testalkatánál s gázló természeténél fogva a *sekély*, legfeljebb a czombtövig érő vizekben bír halászni, úgyszintén a *tiszta, átlátszó víz* is egyik főfeltétel.

A meredek partú, mély vízű, sűrűnővényzettel benőtt folyók és tavak, valamint a gyors folyású erek és patakok nem nekivalók. Azokra a vizekre sem jár szívesen, a hol az emberek járása-kelése gyakran háborgatja.

Az elmondottakból következik, hogy a gémfélék különösen azokra a *halfajokra* lehetnek *veszedelmesek*, a melyek a *sekély vizekben a víz felső színtáján, illetve a part mentében egyenként, vagy rajokba összeverődve szoktak élni*. Elsősorban ilyenek tehát a kisebbre nővő ú. n. *fehérhalak*, de mivel ívás idején majdnem minden halfaj a part menti sekély vizet, illetve annak növényzetét keresi, ilyenek a *nemesebb halfajok* is.

A nagyobb *ívő anyahalakat* felfalni ugyan nem tudja, mert feldarabolásukhoz nem ért, de halálos sebet ejt rajtuk.

Fülöpszállás község határában az 1918. évi nagy szárazság alkalmával vízivadászatoközben magam is tapasztaltam, hogy a nagyon lepadt, 1—2 araszos vízben az összezsúfolódott 1—2 kg.-os csukák közül minden második, harmadikat csőrágástól eredő nagyobb, sok esetben már penészedő seb éktelenítette.

Kétségtelen azonban, hogy a gém az *ujjnyi, vagy annál nagyobb halzsengében és ivadékkban* okozhat legnagyobb kárt, a melyeket halomszámra kapkod és nyel le telhetetlen begyébe.

Nagyétkúségében *telhetetlen*, de telhetetlennek kell őt neveznünk azért is, mert a napnak nem csak egy bizonyos szakában halászik, nem csak *nappali, hanem éjjeli rabló is*. 1—2—3 óra időközben éjjel-nappal látogatja a vizeket, ha maga, vagy fiókái megéheznek s nem következik, hogyha tavainkon nappal nem látunk gémekeket, hogy azok ott éjjel ne garázdálkodjanak. *Óvatos* madár, a melyet, ha nappal kitaróan üldözünk, szürkület után, vagy éjjel keresi fel tavainkat. Éjjel jár a *kisebb tavakra is*, a hol nappal a halász és gazda által való üldözéseknek, meglepetésnek, egy szóval: a veszélynek legjobban ki van téve. Hogy a holdvilágos éjjelek jobban kedveznek kirándulásaira, azt talán mondanom sem kell, igaz, hogy ilyenkor a fegyverrel való üldözésnek is jobban ki van téve.

Ezek előrebocsátása után legfontosabb kérdés volna a *gémek által okozott kár, illetve kártékonyosságuk mértékének megállapítása* és megbecslése. Hogy valamely állat, vagy madár az emberre, vagy a termelő munkára nézve mennyire kártékony, azt egyedül az *emberre nézve közvetlenül, vagy közvetve hasznos tulajdonságainak és szokásainak a károsakkal való összehasonlításából és értékeléséből állapíthatjuk meg*. Mintegy számlát nyitunk „tartozik“ és „követel“ rovattal az illető állatfaj számára, a mikor is a mérleg, illetve az *egyenleg* fogja kimutatni az illető állatfaj károsságát, vagy hasznosságát.

A mérleg felállítása, illetőleg az értékelés, mint a hogy látni fogjuk, nem könnyű feladat. A gémféléknél értékeljük egyrészt az általok nyújtott tolldísz és húst, mint emberi tápszert, másrészt az általok fogyasztott s reánk nézve közvetlen vagy közvetett értékkel bíró táplálékokat.

A tollász és hús értékét általában, de különösen nálunk, a hol a tollászipar talán még gyermekkorát sem éli, a fintyás magyar ízlés pedig a gémhúst, egyesektől eltekintve, úgyszólván semmire sem becsüli, igen korlátoznak vehetjük.

Bővebb megbeszélést ennél fogva csak az a haszon és kár igényel, a melyet a gémfélék táplálkozás révén okoznak nekünk.

Élsősorban meg kell határozni azt, hogy miből él a gém s hogy az egyes tápszerféléből mennyit fogyaszt. A táplálkozás által kifejezésre jutó kár és haszon nagyságának megállapítására nézve azonban nem elég a sokszor nagyon is kétes értékű laikus megfigyeléseket alapul venni; a kár megállapításának egyedül elfogadható módja a gyomor tartalmának következetes és rendszeres vizsgálata, a melyet különböző helyen is időben lehető nagyszámú példányon, a kellő pontossággal kell végrehajtani.

A gyomortartalom rendszeres vizsgálatával tudommal nálunk, a magyar ornithologiai központon kívül, sem intézmény, sem magánosok nem foglalkoznak. Az ornithologiai központ gyűjteménye is olyan szerény (valamennyi gémfajra vonatkozólag alig 1—200), hogy abból a gémfélék kártékonyságának lokál tudományosan s teljesebb megbízható módon megállapítani nem lehet.

A baj nemcsak az, hogy kevés a gyűjtött anyag, hanem az is, hogy inkább alkalmasszerűen, preparátorok (madártörzők) szíveségéből gyűjtötték, holott, mint a dolog természetéből következik, a mint a vizek állatvilága (faunája) tavasz kezdetétől ős végefeléig, tehát a gémelek eltávózásáig folyton változik, azonképen változni kell a gémelek táplálékának is. Változni kell végre a gémelek fejlődése, valamint az éghajlati tényezők befolyása szerint is, ennél fogva elfogadható eredményt csak a gyomortartalom állandó és rendszeres vizsgálata nyújthat. Ebben a tekintetben azonban, úgylátszik, a németek — a kik pedig már sokat írtak erről a kérdésről — sem dicsekedhetnek valami nagyszerű s rendszeres munkával, tagadhatatlan azonban, hogy ők ezen a téren többet dolgoztak.

Vizsgálataik eredményét tehát, a kérdés fontosságához képest részletesen fogom ismertetni, mielőtt azonban afra rátérnék, néhány szóval megemlékezem a magyar anyag egyszerű megismerése által nyert benyomásaimról.

A bakcsó és a poczgém szorgalmas rovarérvő — halivadékok s hullóféléket kivételesen fogyaszt —, a *bölm-bika* jó egerészőnek mutatkozik, a *selyem gém* szívesen bogarász, a két legkártékonyabb, a *szürke* és a *vörösgém* gyomortartalma körülbelül egyezik, nincs okunk megkülönböztetni őket; ők az igazi halevők. A megismerélt gyomortartalmakban láttam rovarokat, bogarakat, köztük elég számos csibort, csikbogarat, továbbá lötétűt, götét, békapetét, porontyot és testrészeket, egeret, végül halivadékok különböző, legfeljebb két ujjnyi nagyságban. A gyomroknak körülbelül fele tartalmozott halat, illetve halmaradványokat.

A mint láthatjuk, a magyar anyag nem szolgálhat biztos támpontot a kártékonyság mérvének megállapítására nemcsak azért, mert az adatok feldolgozva, vagyis a gyomortartalom mennyilegesen és minőlegesen meghatározva nincs, hanem azért is, mert kevés és azt rendszertelenül csupán alkalmasszerűen gyűjtötték. Ebből az anyagból tulajdonképpen csak azt a biztos következtetést vonhatjuk le, a mi egyébként tény, hogy a gémfélék tápláléka nem kizárólag a hal, hanem azonkívül még igen sokféle másnemű állat. (Folyt. köv.)

Régebbi jogesetek.

(Folytatás.)

XXII.

Halászat akadályozása címén csakis azon tulajdonos ellen tehető folyamatba a büntető eljárás, a ki a haszonbérbe adott halászati területen a haszonbérlet, vagy annak engedményesét a halászatban szándékosan gátolja.

„D. J. m...i lakos által J. N. és társa h...i lakosok ellen folyamatba tett halászati kihágási ügyben a m. évi ... sz. a. kelt jelentéssel fölterjesztett iratokat idezárva, értesítem alispán urat, hogy miután az 1888: XIX. t.-cz. értelmében büntető eljárás a halászat akadályozása címén csakis azon tulajdonos ellen tehető folyamatba, a ki a haszonbérbe adott halászati területen a haszonbérlet, vagy annak engedményesét a halászatban gátolja, a jelen esetben pedig a halászatban való akadályozás a tárgyalási adatok szerint egy más halászterület bérletje, illetve megbízottjai részéről történt; minthogy továbbá a varsák elvétele ily körülmények között közigazgatási megítélés tárgyát szintén nem képezheti s az éppen oly megítélés alá esik, mint más idegen tulajdonba tartozó tárgy erőszakos elvétele: ennél fogva a d...i eljárás főszoigabírája ... sz. a. kelt végzésével helyesen mondotta ki, illetve állapította meg azt, hogy a följelentésben foglalt cselekmény halászati kihágást nem képez.

Minthogy tehát az eset érdemi elbírálása az idézett törvény alapján közigazgatási hatóság illetékessége alá nem utalható; viszont azonban tekintettel arra, miképp az sz...i járásbírótság részéről 1894. évi ... sz. a. kelt s az sz...i ítélőtábla által 1894. évi ... sz. a. hozott jogerős végzéssel helybenhagyott határozattal érdemben mondotta ki azt, hogy a följelentés a bünvádi eljárásra alkalmatlan: az igazságügyi miniszter úrral egyetértőleg a panaszos följelentést, mint büntető eljárásra egyáltalán alkalmatlant, elutasítom.” (Földművelésügyi miniszter 5944/96.)

XXIII.

Az 1888: XIX. t.-cz. 23. §-ának e) pontja alapján marasztalásnak csak azon esetben lehet helye, ha a bódító szernek a vízbe való bedobása, vagy beöntése halászat céljából történik.

A „vádolt cselekménye az 1885: XXIII. t.-cz. 24. §-ába ütköző kihágásként volt minősítendő, mert jól lehet a halászatról szóló 1888: XIX. t.-cz. 23. §-ának e) pontja akként rendelkezik, hogy a halakat elkábító és mérgező szerek használata tilos, az ezen cselekményt büntető hatályal ellátó 62. § a) pontja azonban oly egyént rendel csak büntetni, a ki kábító- és mérgező szerekkel halász: tehát ezen cselekmény kritériuma a halászásra irányzott szándékot, célzatosságot feltétlenül megkívánja; minthogy pedig a vizsgálat eléggé kiderített tényálladéka szerint is vádlott öntött ugyan két hordó gázanyagot, illetőleg kátrányos vizet a Szamos folyóba, azonban senki által meg nem czáfolt vallomása szerint, mihelyt ezen anyagnak a halakra gyakorolt pusztító hatását észre vette, a még elhelyezésre váró egy hordó gázanyag, illetőleg kátrányos víznek beöntésétől elállott: ennél fogva vádlott cselekményében a kábító és mérgező anyaggal való halászás tényezői megállapíthatók nem voltak; hanem ezen cselekménye által a halaknak bebizonyított elpusztulására való tekintettel is, vízfertőzés általi kihágást követett el.

Végül a kihágás megváltoztatott minősítéséből kifolyólag a pénzbüntetés hováfordításának alapja is ahhoz képest volt megállapítandó". (41,183/1896. sz. F. M.)

XXIV.

A kábító- és mérgezőszerrel való halászás a leg-súlyosabb halászati kihágások közé tartozik s mint ilyen büntetendő.

M. H. és társai sz...i lakosok ellen folyamatba tett halászati kihágási ügyben m. évi ... sz. a. kelt jelentésével felterjesztett iratokat idezárva, oly értesítéssel küldöm le alispán úrnak, hogy az 1895. évi ... sz. a. másodfokban hozott ítéletét, melyszerint az 1895. évi ... sz. a. hozott szolgabírói elsőfokú ítélet helybenhagyásával M. H. és L. L. az 1888. évi XIX. t.-cz. 62. §-ába ütköző kihágás elkövetése miatt a 68. §-ban megjelölt célra 15 nap s végrehajtás terhe alatt lefizetendő 20 frt, illetve 10 frt pénzbüntetésre, ennek behajthatlansága esetén 2, illetve 1 napi saját költségükön kitöltendő elzárásra ítéltettek s egyúttal az elkobzott maszlagnak és kosárnak megsemmisítése elrendeltetett; a M. H. részéről szóval bejelentett felebbezés alapján felülvizsgálat alá vettem s ennek eredményéhez képest azt, nem felebbezett részének érintetlen hagyásával, egyéb részeiben oly kiegészítéssel és változtatással hagyom helyben, hogy M. H.-t az idézett törvény 23. §-ának l) pontja szerint minősülő kihágás miatt az ítéletben hivatkozott büntető szakasz a) pontja alapján 50 frt pénzbüntetésben, ennek behajthatlansága esetén 5 napi elzárásban marasztalom el s egyúttal a pótlólag kihallgatott V. K. volt csendőr részéről felszámított 3 frt nap- és fuvardíjnak 15 nap s végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésére kötelezem, végül pedig M. M.-et a terhére rótt kihágás vádja és következményei alól felmentem.

A felebbezett ítélettel kiszabott pénzbüntetés felemlendő volt, mert egyrészt a halászati törvény kábító- és mérgező szerrel való halásztást oly súlyos kihágásnak minősíti, hogy annak megtorlásául a megfelelő büntető szakaszban a legmagasabb büntetést szabta meg; másrészt a m. évi szeptember hó 23-ikán B...-ben a járási főszolgabíró által kihallgatott V. K. volt csendőr vallomása alapján bebizonyított ténynek tekintendő, hogy M. H. a patakából egy lapos kosárral szedegette ki a maszlag hatása következtében elbódult halakat; végül pedig súlyosító körülménynek volt veendő az, hogy most nevezett vádlott a maszlaggal üzött halásztást segédjére M. M.-re fogta rá, holott a most nevezett segéd a pótlólag kihallgatott V. K. volt csendőr vallomása szerint csak a parton állott s a halászatban tényleg részt nem vett." (64,698/1896. F. M. sz.)

XXV.

A halászejegyre vetett följegyzés, ha ez a hatóságilag kiállított szöveget meg nem változtatja, halászejegyhamisításnak nem tekinthető.

Más nevére kiállított halászejegygyel való halászásnál bélyegcsonkítás meg nem állapítható.

„Az Sz. F. és társai g—i lakosok halászati kihágása ügyében felmerült illetékességi kérdés eldöntése iránt mult évi ... sz. a. a belügyi miniszter úrhoz intézett és általa illetékes intézkedés végett hozzám áttett felterjesztésére, a pénzügyi miniszter úr véleményének kikérése után a következőkről értesítem alispán urat:

Helytelen a főszolgabírónak az a fölfogása, hogy az elkobzott s az iratok között fekvő 3 halászejegy hamis,

illetve hamisított, mert ezek a halászejegyek az illetékes főszolgabíró által lettek és pedig teljes szöveggel kiállítva, tehát valódiak; Sz. F. vagy az illető g—i lakosok pedig halászejegyek eredeti szövegét semmi tekintetben meg nem változtatták. Már pedig hamisítottnak a halászejegy csak akkor volna mondható, ha az említett egyének valamelyike a hatóság által kiállított valódi halászejegyen annak lényegére vonatkozó változtatást tett volna, pl. a nevet vagy a jegy érvényességének időpontját megváltoztatta volna.

Igaz ugyan, hogy Sz. F. a halászejegyekre azok hatóságilag kiállított szövege alá írónnal, illetve tentával segédmunkásai gyanánt azon g—i lakosok nevét írta, a kiket a halászatra feljogosított: Sz. F. ezen cselekménye azonban oly feljegyzésnek tekintendő, mely a halászejegy alapján gyakorolt joggal való visszaélésre vezetett ugyan és ennél fogva jogtalan volt, de a halászejegyek hatóságilag kiállított szövegét meg nem változtatta s azok érvényességét nem érintette: mert Sz. F. feljegyzése nem a hatóság által kiállított szövegeként van feltüntetve s így az mi joghatálylyal és érvénnyel sem bírt.

Mint hogy tehát a szóbanforgó halászejegyek sem hamisan nem készítették, sem utólag meg nem hamisították, azok valódiaknak tekintendők: következőkép azoknak bárki által való használata az 1888: XIX. t.-cz. 64. § e) pontjának rendelkezése alá nem eshetik.

Kétségtelen azonban, hogy Sz. F. a neki 1—1 segédmunkása részére kiállított és kiszolgáltatót 3 halászejegygyel visszaélést követtek el akkor, midőn ezen jegyeket nem az ő szolgálatában álló munkásoknak, hanem jogtalanul, miként a főszolgabíró előtt kivett vallomásából kiderült, az ő szolgálatában nem álló 3-ik személynek adta s illetve azokra ruházta át személyenként 50 krtól 1 frtig terjedő ellenszolgáltatás mellett.

Másrészt a jelen esetben bélyegcsonkítás esete sem forog fenn; mert miután azon egyének, kik a szóbanforgó halászejegyeket használták, illetve bitorolták, jogilag olybá tekintendők, mint, a kik személyükre nézve érvényes halászejegy nélkül halásztak, halászejegy hiányában pedig nem létezhetett oly okirat, mely a bélyegkötelezettség alapjául szolgálhatott: a bélyegcsonkítás alapfeltételei a jelen esetben hiányoznak s e miatt a büntetésnek azért sem volna helye; mert az a körülmény, hogy az illetők halászejegy vagyis bélyegköteles okirat nélkül gyakorolták a halásztást, önmagában is kihágást képez és ez oknál fogva is pénzbüntetés alá esik.

Ezekhez képest tehát a fennforgó tényállás kizárólag a közigazgatási hatóságok illetékességéhez utalt kihágásként lévén elbírálnak, a felterjesztett iratoknak idecsatolása mellett felhívom alispán urat, hogy az sz—i alsó járási főszolgabírót annak illetékes tárgyalására utasítsa. (18,546/97. F. M.) (Folyt. köv.)

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya márczius 22-én ülést tartott báró *Inkey Pál* elnöke alatt. Jelen voltak: dr. Dobránszky Béla, Kuttner Kálmán pénztáros, Répássy Miklós, Simonffy Gyula titkár, Végő János másodtitkár-jegyző és Zimmer Ferencz. Távolmaradását kimentette Bokor Pál h.-polgármester (Szeged).

Elnök az ülés megnyitása után üdvözli a megjelenteket és kegyetes szavakkal emlékezik meg Tóth Kálmán (Pécel) haltenyésztő hirtelen elhunytáról. A választmány elhatározta, hogy az özvegyhez részvétiratot intéz.

Titkár jelenti, hogy a földművelésügyi miniszter meleghangú leiratban válaszolt az egyesület üdvözlésére; Zimmer Ferencz in-

VEGYESEK.

dítványa a kishalászok bevonása tárgyában közzétett és már igen szép eredménye van, a mennyiben az egyesület tagjaiul tömegesen jelentkeznek a kishalászok is, az egyesület tagjainak jelenlegi létszám a 620-ra emelkedett; a „Halászat” című szaklap megjelenése ügyében az egyesület felterjesztésében foglaltakat a földművelésügyi miniszter elfogadta és a lapkiadással járó költségek fele részének fedezésére 9000 koronát engedélyezett oly feltétellel, hogy a másik 9000 koronát az egyesület a sajátjából fizesse; a lapkiadás költségeire megindított gyűjtés a tagok önkéntes adományozásából eddig 20,057 koronát eredményezett. (Az adakozók névsorát és a felajánlott összegeket a „Halászat”-ban esetről-esetre közöljük.)

Zimmer Ferencz bejelenti, hogy a Fanda-féle hagyaték, illetve a halász-czéh ereklyetárgyait érintetlenül sikerült megmenteni a forradalmi zavarok között és az egyesületnek bármikor rendelkezésére állanak. A választmány elhatározta, hogy az elhelyezésére szolgáló üveges szekrény megrendelésével vár az ipari viszonyok javulásáig s addig a tárgyakat az adományozó Fanda Ágoston tagtárs őrzi.

Olvasatott a halászlati haszonberek emelésére vonatkozó 2316/1920. M. E. sz. kormányrendelet.

Olvasatott a legutolsó választmányi ülés óta jelentkezett tagok névsora, nevezetesen alapító tagokul: Séra Dániel halászmester (Szolnok), H. Tóth Lajos halászbérlő (Ókéske), Eissrich-Schmauder halászbérlő czég (Soroksár), özv. Isgum Adámné és fiai halászbérlő czég (Tolna), Kuttner Kálmán miniszteri osztálytanácsos, Simonffy Gyula főerdőmérnök, Végh János kir. főmérnök, Techet Róbert kir. mérnök, gróf Jankovich Béla öreglaki uradalma, Köpödy Lajos halászmester (Esztergom), Lambert Antal halász (Budafok), Eisenbacher József halászmester (Szigetsép), Oberfrank Antal halászmester (Taksony), Borsos György halászmester (Vencsellő), Haut Gyula halász (Nagytétény) és gróf Somssich Gyula geszti gazdasága, összesen 16.

Rendes tagokul jelentkeztek: Feitscher Ernő kereskedő (Miskolcz), Vízkelety Pál banktisztviselő (Miskolcz), Kovács István halászbérlő (Gyoma), ifj. Baráth István halászmester (Ókéske), Kurucz István magánalkalmazott (Budapest), Goldstein Adolf halkereskedő és halászbérlő (Debreczen), Turi Sándor halászmester (Csongrád), Borbély Pál halászbérlő (Tököl), Palicskó János halász (Szeged), Földvári Imre halász (Nagybaracska), Gestetner Salamon nádgyáros (Győr), id. Pozsár András, ifj. Pozsár András, Pozsár Ferencz, Csányi József, Maszlag János, Maszlag György, Maszlag I. Pál, Maszlag II. Pál, Mazsorki Mihály, Muladi Imre, Samu István, Bori Pál, Bori Gábor, Fazekas János, Fodor Ferencz, Fodor Gáspár, id. Benke József, ifj. Benke József, Benke Mihály, Vincze István, Mencser Balázs, Donka István, Bali Balázs, Balázs József, valamennyien csongrádi kishalászok, Tatár János postafőtiszt (Gyula), Mayer János háztulajdonos (Budapest), Piros Henrik (Miskolcz), Voll Antal halászmester (Vízvár), Boros Jenő (Budapest), Hegedűs Zsigmond halászmester (Ókéske), Danita János halászmester (Újpest), Gyórfy Ferencz haszonbérlő (Csongrád), Névely Sándor Máv. főraktárnok (Miskolcz), Csizék Ferencz magánzó (Miskolcz), Telihay Zsigmond Máv. művezető (Miskolcz), Borbély Géza földbirtokos (Tiszaroff), id. Baráth István halászmester (Ókéske), Barna László halász (Ókéske), Csikász Mihály halászmester (Ókéske), Fajdl Antal halászmester (Tolna), Gulyás Antal halászmester (Tiszalök), Horváth Lajos halász (Ókéske), Heincz Frigyes halászmester (Tolna), Kohn Sándor halászbérlő, Kiss Mihály halász (Ókéske), dr. Krasznay Vilmos ügyvéd (Gyöngyös), Léway Mátyas halászmester (Szolnok), Szépe Károly halász (Ókéske), Szépe János halász (Ókéske), Szűrszabó Dénes halász (Ókéske), dr. Tormay Géza miniszteri tanácsos (Budapest), Bernáth István ny. vasutas (Újpest), ifj. Isgum Ferencz, ifj. Fojdl Antal, Frech Mihály és Rein Márton paksi halászmesterek, összesen 68. A választmány e jelentkezőket a tagok sorába iktatta.

Az évi rendes közgyűlés összehívása május folyamára határozottatott el azzal, hogy addig a tagsági díjak felemelésére is javaslat készíthető, melyet a titkárság javaslata alapján a legközelebbi választmányi ülésen fognak érdemlegesen letárgyalni.

Dobránshy Béla dr. ismerteti a haltőzsde felállítása ügyében a „Halászat”-ban megjelent cikkének indokait, melyszerint általános tájékozódás és árszabályozás céljából havonként rendszeres nyilván tartást kellene vezetni a készletekről és keresletről, hogy az érdekeltek egymáshoz legyenek utalhatók. Többek hozzászólása után a választmány a megszervezésre vonatkozó javaslat elkészítésére háromtagú bizottságot kért fel.

Zimmer Ferencz indítványára az elnökség a motoros halszállító vasúti kocsik benzinszükségletének kiutalása ügyében felterjesztést intéz a földművelésügyi minisztériumhoz.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.

(gh.)

Hibaigazítás. Lapunk előző 5—6. számában a „Tőzegtermelés és halászat” című cikkhez tartozó jegyzetben: (B. K. 1920. évf. 22. sz.) helyett — (B. K. 1920. évf. 23. sz.) olvasandó.

Lapunk szétküldése a mai viszonyok között nem történhet meg a kívánt pontossággal; igyekszünk ugyan területeink felszabadulása után igazodni, a mennyiben azonban mégis elmaradna valahol, a hová a postánk már jár, szíves figyelmeztetésre azonnal pótoljuk a hiányt.

A Velencei-tavon ez idén is felfüggesztette a földművelésügyi miniszter a ponty fogási tilalmát, miután a társulati üzemtervben előírt pontyhalásítás a múlt év őszén 20,000 darab nemes ivadékkal megtörtént; kötelezte azonban ezzel kapcsolatban a társulatot, hogy pontos fogási statisztikát vezessen, mert csak annak alapján lehet a halásztás s a tilalom felfüggesztésének hatását helyesen megítélni.

A halak árát kilogrammonként a székesfehérvári járás főszolgabírája a tó környékére nézve újabban a következőképp állapította meg: ponty 30 K, csuka 30 K, kárász 20 K, keszeg 12 korona.

Szegedi halászviszonyok. Szegedi halászmesterolvasónk közli velünk, hogy milyen keserves halászlati évadjuk volt e tavaszon a Tiszán. A szegedi piacon nagypénteken alig volt 200 kg. hal, holott máskor 3000 kg.-nál is több fogyott el aznap; aztán meg az is, a mi került, tisztára csuka volt. Más halat alig fogtak e tavaszon, csak a csukavarszás járt eredménnyel; okát abban látjuk, hogy a tavalyi tavaszi áradás, a mely tudvalevőleg igen magas volt, nagyon lassan apadt s csak augusztusban sülyedt annyira, hogy a halászat megindulhatott. Kint az ártereken az ártéri mélyedésekben ez alatt az idő alatt, a zavaros viszonyok miatt, egyáltalán nem lehetett halásznia, az oda kivonult halak tehát nyugodtan maradtak; a csukáknak igen jó ivásuk volt tavaly e helyeken, az ivadékok jól is élt. Az idei tavaszi áradással aztán kijöttek a szabad vízre — persze magukban! A szegedi közönségnek, természetesen, nem volt igénye a dolog, mert halászlevét csukából magából nem igen lehet főzni.

A viszonyok még mindig elég nehezek a Tiszán; a vontató utak járhatatlanok; a bérkákat, csónakokat nem lehet vontatni. Egyesek motoros csónakokkal próbálkoznak; mindenesetre nagy jelentősége lehetne a dolognak, ha a kísérletek sikerrel járnának, mert segítő munkást, akármilyen nagy is a munkanélküliség, ott sem lehet kapni.

A halak szemhályog-betegségét elég gyakran észlelhetjük különösen haltartókban vagy tavakban. A szürke hályog rendszert aranyhalakon észlelhető s a szem kristálylencséjének elhomályosulásában áll. Ez nem fertőző betegség. Sokkal fontosabb azonban a fertőző természetű hályog (Cataracta parasitica), mely a szem kristálylencséjében és üvegtestében elősködő szívóférgek okozta súlyos betegség. Leginkább a tenyésztett, vagy tavakban többé-kevésbé összecsúszott halakat, különösen a süllőt, sügért, durbin-csot, menyhalat, tányérkeszeget (ezüstös balint) támadja meg tömegesen; a szabad természetben járványszerűen ritkán fordul elő.

Eleinte a kristálylencse szürkehályogszerű megzavarodása észlelhető, a mi vaktságot okoz. A hal nem tudja szemével válogatni és felkeresni táplálékát, csak tengődik a planktonon, mely a lélegzésre beszívott vízzel jut szájába. A hal természetesen nagyon lesoványodik s elyengül, szaporodásra alkalmatlan lesz. A betegség későbbi lefolyásában még súlyosabb, mert az elülső szemcsarnokban (a lencse és a szaruhártya között) igen sok vizes folyadék gyülemlik össze, ez megrepesztí a szaruhártyát s az így támadt nyíláson kifoly a szem. Erre a szem helyén tátongó sebbe Saprolegnia gombák telepednek s a hal ebbe belepusztul. A baj okozója a Diplostomum volvens nevű, 0.4 mm. hosszú szívóféreg, mely százával elősködik a szem kristálylencséjében, de a szem üvegtestében is. A féreg tulajdonképpen lárvá, kifejlődött ivarérett alakja vízimadarokban, főleg a sirályok belében él s ez alakjának Hemistomum spathaceum a tudományos neve. Petéi a vízimadarak bél-saravál kerülnek a vízbe s még ismeretlen úton-módon jut a petéből kikelt lárvá a halba. A féreg a jól ismert májméltelynek (Distomum hepaticum) rokona. Védekezni ellene úgy lehet, hogy a vízimadarakat távol tartjuk a halastótól, mert petéit ezek hullajtják a vízbe.

Dr. Unger Emil.

Budapesti husvétii halpiacz. Micsoda világfordulás! Régente már a husvét előtti héten is nagy izgalomban voltak a halkereskedők. A nagyheti szükségletéről kellett gondoskodni. Mentek a sürgönyök mindenfelé, még ezt vagy azt a halfajtát kellett beszerezni vagy a készletet kiegészíteni.

Pontyból, különösen a tógazdaságok szaporodása óta, rendszeresen meg volt a szükségelt készlet. Annál nagyobb gondot okozott a vágóharcsának beszerzése. Nagyon keresett czikk volt ez. A mit kora tavasszal, különösen a jég után fogtak, mind eltették erre az

időre. Baja, Mohács, Ápatin, Palánka, Újvidék, Pancsova és Szolnok voltak a nagyobb gyűjtőhelyek. Ha egyik-másik kereskedő megszorult, úgy Szegedhez fordult. Ott mindig volt egy kis készlet, de borsos is volt az ára. Egyáltalán Szegeden mindig drágább volt a hal, mint a pesti piacon.

Vizát, tokot és fogast is nagyon kerestek. Csakhogy ezekből könnyű volt készletet tartani, mert rendelkezésre állt a hűtő, a hová a kereskedők már ősszel és télen beraktározhatták szükségletüket. Többnyire orosz és román halak kerültek oda. Fogast és süllőt vizeink is elég nagy mennyiségben szolgáltattak. Természetes, hogy a nagymennyiségű halnak a kezelése és áruba bocsátása nagy fáradságba került. A rendes személyzetet ki kellett egészíteni. Az egész család és rokonság talpra is állt. Mindenkinek meg volt a dolga. Az egyik vigyázott, hogy ne lopjanak, mert ez bizony megeseft. A másik csomagolt, a harmadik számolt és szedte be a pénzt. Arra is kellett valaki, aki ügyeljen, hogy mindenki fizet-e, mert akadtak sokan, akik ingyen halhoz akartak jutni. Zöldcsütörtökön már hajnali 1—2 órakor kezdődött a munka. Hajnalban folyt a nagybaní árusítás és tartott reggel 6-ig.

A vágólegény azonban már 5 órakor kezdett „kírámolni”, vagyis a halakat az árusító tőkére kirakni. Egész halhegyek támadtak így. A nagyobb példányok: viza, tok és az egészen nagy harcsák köröskörül az akasztókra kerültek.

Minden kereskedőnek legnagyobb büszkesége harcsái voltak. Nagy gonddal, mondhatnám: szeretettel kezelte azokat. Szép látvány is volt, mikor úgy egymás mellett feküdt az a sok „harcsaderék”, utána a közép-, azután a farkarészek s külön a hasaalja, a „vamerlik”.

Vajjon megérjük-e még egyszer ezt!

A zöldcsütörtök már erős nap volt. Sokan úgy vélekedtek, hogy olcsóbban jutnak halhoz, ha egy nappal előbb veszik; de meg nagypénteken rendesen nagy volt a tolongás és bizony némely vevőnek jó sokáig kellett várni, míg halhoz jutott. Zöldcsütörtökön délután a vendéglősök kerültek sorra. Ezek voltak mindig a legnagyobb fogyasztók. Volt olyan, aki 3—400 kilót vitt.

Az igazi vásár azonban mégis csak nagypénteken volt. Korán reggeltől késő estig, megszakítás nélkül, folyt a vásár; még evésre sem került idő.

Így volt régente! És ma?!

Nagypénteken délelőtt 10 órakor, mikor e sorokat írni kezdtem, teljesen üres a halpiac; nincs sehol egy vevő. A csekély, többnyire ütött-kopott készletre nincs pályázó. Hiába! Látszik, hogy azoknak, akik husvétra halat szoktak venni, nincsen pénzüik. Annak a kevés készletnek is, a mi a husvét héten piacra került, megmaradt a fele. A románok visszavonulásával felszabadult a hortobágyi tógazdaság és így lehetővé vált több vagon pontynak a felszállítása; csupa középhal.

Ugra is szabad lett és most készülnek felhozni azt, amit a románok ott hagytak.

A Tisza, ahonnan némi halat vártak, úgyszólván semmit sem adott. A Dunáról is kevés jött.

Most azután beáll a halászati tilalom is, aligha javul tehát a piac helyzete.

Hivatalos árjegyzés. A vásárcsarnoki igazgatóság nagyban való eladást csak pontyból és csukából jelez. A nagy csuka métermázsája 6000—7000 K-val, a kicsinyé 4600—5000 K-val ment; a ponty ára 5500—6500 K. között mozgott.

A kicsiben való eladásnál az árak emelkedését nagypéntekig az alábbi összeállítás mutatja 1 kg.-ra vonatkozólag filleekben tüntetve tel az árakat:

a) Édesvízi (élő) hal:	1920. márc. 13.		1920. április 3.	
	Vásár-csarnokokban	Nyílt piacon	Vásár-csarnokokban	Nyílt piacon
Ponty, nagy ...	7500—10000	6000—8000	10000—11000	6000—8000
" kicsiny ...	6000—7000	—	9000—10000	—
Harcsa, nagy ...	—	—	12000—12000	—
" kicsiny ...	—	—	10000—10000	—
Csuka, nagy ...	8000—10000	7000—8000	10000—10000	6000—8000
" kicsiny ...	4000—7000	—	9000—9000	—
Kárász ...	5000—5000	—	3500—3500	—
Czompó ...	6000—6000	7000—7000	—	6000—8000
Márna ...	8000—8000	7000—7000	—	7000—7000
Keszeg ...	—	—	8000—8000	—
Apró, kevert hal ...	—	3000—6000	—	3000—6000
b) Édesvízi jegelt (nem élő) hal.				
Ponty, nagy ...	6000—7500	3200—6000	8000—10000	7000—8000
" kicsiny ...	5000—6000	—	7000—8000	—
Harcsa, nagy ...	10000—10000	7000—8000	10000—12000	6000—6000
" kicsiny ...	8000—8000	—	8000—10000	—
Csuka, nagy ...	7500—8000	3500—7000	7500—9000	7000—7000
" kicsiny ...	5500—7000	—	7000—8000	—
Fogassüllő, dunai	10000—10000	—	10000—12000	—
I. Fogassüllő, balatoni nagy 3 kg. felül ...	—	—	—	—
II. Fogassüllő, balatoni nagy 2—3 kg.-os ...	—	8000—9000	—	8000—8000
II. Fogassüllő, balatoni kicsi 45 cm. h. feljebb ...	—	—	12000—12000	—
IV. Fogassüllő, balatoni kicsi 35 cm. h. feljebb ...	—	—	—	—
Keszeg, balatoni ...	2500—2500	—	3000—3000	—
Garda, balatoni ...	3000—3000	—	—	—
Kárász ...	3000—3000	5000—5000	—	5000—5000
Czompó ...	—	—	7000—7000	—
Márna ...	6000—6000	—	—	—
Keszeg ...	6000—6000	3800—4000	—	3800—4000

Halászat bérbeadása.

A váci püspöki uradalom javadalmát képező $\frac{7}{8}$ -ad részben és a váci káptalani uradalom javadalmát képező $\frac{1}{8}$ -ad a **váci határban lévő dunai halászat**, úgyszintén a váci püspöki uradalom javadalmát képező **nógrádverőczei dunai halászat 1920. évi július hó 1-től számítva 3 (három) egymásután következő évre, vagyis 1923. év július 1-éig** bérbeadatik. Pályázók zárt ajánlataikat **1920. évi május hó 20-ig** a püspöki uradalom jószágigazgatóságánál adják be. Az uradalom fenntartja magának azon jogot, hogy a halászatot a pályázók közül annak adja bérbe — akinek akarja.

Vác, 1920. április 6.

Püspöki uradalmi jószágigazgatóság.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsas élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: József 48—94

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd, (Somogy m.).

Sürgőnyezím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingauai pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd, (Somogy megye).